

Kulturskolan magasin

A woman with red hair and a tattoo on her arm is leaning on a piano keyboard. She is wearing a black sleeveless top and red pants. The background is a warm, reddish-brown color.

NR 4.2015

EN TIDNING FRÅN KULTURSKOLERÅDET

**Sara
Lövestam:**

**Eleverna
ska fylla i
det saknade
ordet**

**BARNKULTUR
I ROSENBAD**

**Kulturminister sätter
fokus på barnen**

KULTURSKOLEFADDER

Vägar till inflytande och delaktighet

**KONSTNÄRER
I ARBETE**

**Unga sätter färg
på omgivningen!**

»Tillsammans får vi inventera allt det vi gör och klura över vad som ska med till framtiden och vad som ska sopsorteras.«

*Inger Carlonberg,
Kulturskolerådets ordförande*

Sommarjobb och höstglädje

MINNS DU DITT FÖRSTA SOMMARJOBB? Mitt CV berättar att karriären inleddes som salladsplockare, barnflicka och laboratorieassistent.

Jag såg invigningen av friidrotts-VM i Beijing idag och slogs av vilket häftigt sommarjobb de ungdomarna måste ha haft som var med i den showen. Att få vara en liten pusselbit i ett gigantiskt skådespel. Många kommuner i Sverige har erbjudit sina ungdomar jobb som sommarmusikant. Det är ett strålande tillfälle att få ta ansvar för riktiga arbetsuppgifter samtidigt som talang och uppövade färdigheter används i ett spännande skapande. Många ungdomar har skapat glädje på äldreboenden och fått upptäcka en sångskatt som inte tillhör deras vardagsmusicerande men som byggt broar till en annan generation.

Kultur bygger broar och material för det byggandet tränas och erövrar i utforskande av estetiska uttryck. Det är kulturskolans viktiga »affärsidé«. En nationell utredning har påbörjat sitt arbete. Strålkastare sätts nu på kommunernas val av hur de definierar sin kulturskola. Förstoringsglaset sätts över verksamhetens kvalitet och resultat så att detaljerna framträder. Dörrar till undanskymda rum öppnas och värden synliggörs, prövas och lyfts fram. Tillsammans får vi inventera allt det vi gör och klura över vad som

ska med till framtiden och vad som ska sopsorteras.

Det är alltid en utmaning att granskas och visas upp. Rädslan att inte duga eller vara förlegad, kan lätt förlama den duktigaste. Reflexen att fly och slippa kommer oombedd. Men för att utvecklas och växa krävs mod att våga öppenhet och ifrågasättande.

Överallt startar hösten upp och tomma tysta rum och korridorer fylls av skratt, sorl, tjo och tjim från barn på gång. Jag är så tacksam denna sensommar att få vara i branschen där barns obevekliga livslust, framtidstro och nyfikenhet ger energi och tvingar oss att möta livet.

Insikter i livets hårdare skola drabbar alla. En del barn mer och alldeles för tidigt. Må vi vuxna vara vuxna nog att skapa trygga platser där barn får vara barn så länge de kan och där ungdomar tillåts vara unga som utforskar och prövar sina vingar. Glad höst!

I DETTA NUMMER

- 7. Alice Bah Kuhnke lyfter barnkulturen
- 10. Från musikskola till författarskap: Sara Lövestam
- 14. Fadderskap på kulturskolan i Mölndal
- 17. Kulturskola på olika villkor

ANSVARIG UTGIVARE: Inger Carlonberg, Kulturskolerådet
 REDAKTÖR: Torgny Sandgren, 070-671 79 46, torgny.sandgren@kulturskoleradet.se
 GRAFISK FORM: John Losciale, 070-556 76 30, john@losciale.com
 ANNONSER: Jenny Ramnér, 0761-6182 56, annonser@kulturskoleradet.se
 OMSLAGSBILD: Peter Knutsson
 TRYCK: Ätta.45 Tryckeri AB
 NÄSTA NUMMER: V 49 • MANUSSTOPP: 10 november
 PRENUMERATIONER: prenumerationer@kulturskoleradet.se

Kulturskolan
magasin

Bagatell musikprodukter

Livstids Garanti på teleskopnotställ och vagnar

Nyheter från Bagatell

Med våra nya "Teleskop Harmony" från **Manhasset** kan man lagra 25 notställ i rad på bara två meter. Perfekt för de trångbodda. I övrigt samma geniala konstruktion som våra övriga Teleskopnotställ dvs. Inga skruvar, bara att trycka och dra. Vagnar finns som tillbehör. **10 års garanti.**

Teleskop Harmony

lilla Gaspallen

En ny Pianopall från Bagatell. Något mindre och smidigare än storebror, men absolut lika stabil och solid.

pris: 1800 kr exkl. moms

sittdyna: 50 x 33 cm

Höjd: 42-60 cm

Kontakta oss på:

info@bagatell.se

Tel.: 013-527 50

www.bagatell.se

Garanti 10 år på

Flygel- och pianomedar
Passar till alla pianon och flyglar. Kullagrade dubbelhjul av hög kvalitet. Mycket enkelt att montera för den som är lite händig (bruksanvisning medföljer). Instrumenten kan sedan lätt flyttas av en enda person.

pris: 2995 kr till en flygel (exkl. moms)
pris: 695 kr till ett piano (exkl. moms)

Bagatell 1

en vagn kommer lastad...

- Med världens mest sålda notställ
- Liten vagn + 12 notställ – 7500 kr (exkl. moms)
- Stor vagn + 18 notställ – 10 000 kr (exkl. moms)
- Marknadens mest praktiska och prisvärda vagn och notställ

Läs mer på Bagatell 2

Bagatell 3

KLAVERNOSTÄLL

"Nothajen" slukar alla dina notblad, böcker och pärmar. Köp 4 betala för 3.

Bagatell 5

Akustikskärmar

- Skydda elevernas hörsel i tid! Möblera om på några sekunder med vårt flexibla plexiglassystem.
- Akustikskärm för orkester, slagverk, brass, etc. 2595 kr (exkl. moms)
- Paketpris: 3 set för 6900 kr (exkl. moms)
- Akustikskärm på notställsfot 1080 kr (exkl. moms)

Bagatell 8

Teleskop Dirigent Regal

Flagskeppet bland våra dirigentnotställ. Här finns allt som en dirigent kan önska sig. Som alla våra "Teleskop" finns inga skruvar - alla inställningar sker sekundsnabbt och kan ändras under pågående spel. En generös hylla med plats för div. tillbehör. De dubbla benen gör "Dir Regal" till det stadigaste av stadiga. En ny finess: Bakom skärmen finns ett extra fack för övriga partiturer och stämmor. Välj till vår "strålende" belysning.

pris: 2000 kr (exkl. moms)

Bagatell 2

köp 6 betala för 5

Teleskop T

Världsledande – med bl.a. 85 % av den amerikanska marknaden och 75 % av den franska. Inga skruvar - bara att dra upp och ner. Snugg design som passar i alla miljöer. Finns i olika modeller från 595 kr (exkl. moms)

Bagatell 4

ORKESTER/ KÖRSTOL

Prova Bagatells sitttriktiga orkester/körstol. "Sitttra" finns med fasta ben eller med justerbara fram- och bakben. Staplas smidigt på våra vagnar.

Bagatell 6

PIANO-GASPALLEN standard

Sluta skruva!
Pianopall med dubbla gasfjädrar höjer och sänker stolen som vilken kontorsstol som helst. Stabil stryktålig stälkonstruktion med stoppad sits.

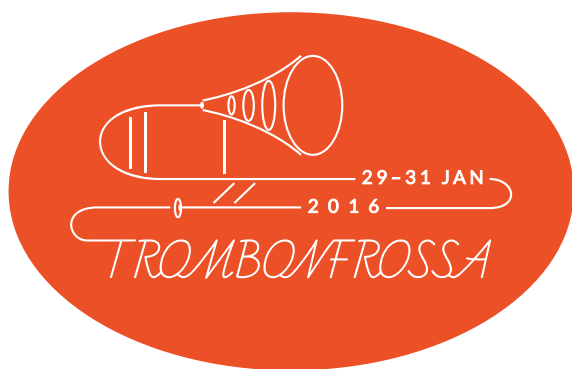
Gaspallen ergo med justerbar lutning.

Bagatell 9

orkester/ körpodier

Flexibelt lättvikts podie-system i aluminium för scenbyggen med obegränsade möjligheter. Alla benlängder med snabbkoppling.

För dig mellan 10-100 år som spelar trombon!

Välkommen till tre fullspäckade dagar med konserter, workshops, ensemblespel och seminarier där alla, proffs som amatörer, kan frossa i sitt favoritinstrument. Med bl.a. Blåsarsymfonikerna, Karin Hammar, Håkan Björkman, Kungl. Hovkapellet's trombonsektion och jamsessions.

Datum: 29-31 jan 2016 – anmälan senast 7 jan

Plats: Musikaliska, Nybrokajen 11, Stockholm

Info och anmälan: musikaliska.com/trombonfrossa

Länsmusiken
I STOCKHOLM

Musikaliska

**BLÅSAR
SYMFONIKERNA**

Hyr ditt blås hos oss!

Sveriges bästa hyresvillkor! Vi har bläsinstrument från 110:- i månaden. Vid köp dras upp till 12 månaders inbetald hyra av från priset. Läs mer på WWW.MUSICA-BLASEXPERTEN.SE

MUSICA
blåsexperten

Telefon: 0491 120 40
musica.blasexperten@swipnet.se

YAMAHA
The best you can get

Ljudisolerade övingsrum som man monterar själv.

Se mer på vår hemsida.

Sparta System AB
www.spartasystem.se

90 SVENSK
INSÄMLINGS
KONTROLL

Stöd ett

liv bortom

pappmuggen.

Var med och skapa bättre livsvillkor för några av Europas fattigaste och mest utsatta människor – på plats i Rumänien och här i Sverige!

Swisha valfritt belopp till 123 000 46 55

– eller ge ditt bidrag på redcross.se

Genom att swisha godkänner du att Röda Korset får kontakta dig. Självklart följer vi personuppgiftslagen.

Röda Korset

EN TÄVLING I ÖRESUNDSREGIONEN FÖR UNGA KLASSISKE MUSIKER UNDER 20 ÅR

Öresunds
Solist 2016
BLÅS OCH STRÅK

UTTAGNING I SVERIGE

lördagen den 16 januari 2016
på Kulturskolan Lund

UTTAGNING I DANMARK

lördagen den 9 januari 2016
på Københavns Musikskole

FINAL

söndagen den 13 mars 2016 på Ishøj Kulturskole
Vejlødal 9, 2635 Ishøj, Danmark

ANMÄLAN

online på www.oresunds-solist.com
senast den 25 november 2015

www.oresunds-solist.com

Sekretariat: Ishøj Kulturskole, Vejlødal 9
2635 Ishøj, Danmark, www.ishojkulturskole.dk

FOKUS PÅ SAMVERKAN

Kulturministern till rikskonferensen i Luleå

KULTURMINISTER Alice Bah Kuhnke kommer att inledningstala på Kulturskolerådets riskkonferens i Luleå, som hålls den 16–18 mars 2016.

– Det är verkligen glädjande att kulturministern kan delta, säger Torgny Sandgren, generalsekreterare på Kulturskolerådet.

På årets rikskonferens i Eskilstuna deltog utbildningsminister Gustav Fridolin.

– Kulturskoleverksamheterna är både en utbildnings- och kulturpolitisk fråga. I en framgångsrik nationell politik för kulturskolan behövs båda perspektiven. Vi är därför väldigt glada då vi nu ser intresse från båda politikområde-

FOTO: KRISTIAN POHL

na, menar Torgny Sandgren.

Rikskonferensen i Luleå fokuserar på samverkansfrågor; kommuner emellan, i relation till andra aktörer och med grundskolan.

Musiksysstrar stärker unga tonsättare

KONSTMUSIKSYSSTRAR är ett nytt initiativ för att stärka unga tonsättare och ljudkonstnärer som identifierar sig som kvinnor.

Marta Forsberg och Lo Kristenson ligger bakom satsningen och genom webbplatsen konstmusiksysstrar.se vill de skapa en plattform för arbetet.

– Vi planerar även föreläsningar kring genus i musikhistorien och kommer gärna till kulturskolor, säger Lo. Hör av er via vår hemsida om ni är intresserade!

www.konstmusiksysstrar.se

Rikskonferens 2017

SEX KOMMUNER har lämnat intresse för att arrangera Kulturskolerådets rikskonferens 2017. Dessa är Borås, Halmstad, Karlstad, Uppsala, Örebro och Östersund. Kulturskolerådet kommer nu att utvärdera intresseanmälningarna. Beslut tas sedan av Kulturskolerådets styrelse i december 2015.

Unga låtskrivare

I SYFTE ATT UTVECKLA ett mer långsiktigt samarbete mellan Kulturskolerådet och SKAP kring låtskrivande/komponerande, så görs under hösten ett antal pilotkurser där etablerade kompositörer utbildar och inspirerar pedagoger i kulturskolan. Dessa utbildningar planeras ske i Malmö, Växjö, Göteborg, Norrköping och Stockholm.

– Kulturskolan är en enorm resurs och kan bidra till att upphovspersoner i alla genrer även i framtiden är av världsklass. Med det här samarbetet vill vi på ett konkret sätt bidra till Kulturskolans utveckling, säger Alfons Karabuda, SKAP:s ordförande.

Om försöksverksamheten faller väl ut kommer samarbetet mellan Kulturskolerådet och SKAP att utvecklas och förlängas.

ERIK DOMELLÖF

Skapa musik tillsammans – ny bok!

NU ÄR BOKEN »Skapa musik tillsammans« släppt i full frihet. Den ska förhoppningsvis bidra till att nya generationer kompositörer och låtskrivare ser dagens ljus

Förlaget musikskolan.se har med stöd av STIM tagit fram en skrift om att skapa musik tillsammans. I boken finns flera tips om hur man arbetar med låtskrivande och riktar sig till pedagoger. Boken rymmer exempel från olika genrer:

Stockholms Saxofonkvartett jobbar med grafisk notation på

»vita tavlan« som grund för ny musik.

Dogge Doggelito visar hur man kan få ihop en rapplåt på en timme.

Jenny Nilsson och Jenny Fransson bidrar med jazzens improvisationsverktyg.

Maria Lithell Flyg tar oss rakt in i det praktiska klassrumsskapandet.

Folkmusikern Olof Göthlin använder element ur vietnamesisk musik och visar hur man kan plocka isär och bygga ut kända melodier.

FOTO: MARIA HEDBERG

PREMIÄR FÖR MUSIKPRIS

Pristagarna i Framtidens Musikpris 2015 utsedda

FRAMTIDENS MUSIKPRIS tilldelas dem som i dag skapar möjligheter för ett rikt framtida musikliv: pedagoger, organisationer, ensembler samt för barn och unga som tar egna initiativ.

2015 års vinnare är Vanja

Flensner och Frida Joelsson (i kategorin Bästa Ungdomsinitiativ), Per Björkqvist (Enastående Pedagogisk Gärning) och projektet Gateway Music som drivs av Jon Skoog och Alvaro Lavagno (Nyskapande Innovativt Projekt).

Full fart i kulturskoleutredningen

KULTURSKOLAN SKA BLI mer tillgänglig och jämlik. Regeringen har tillsatt en utredning och professor Monica Lindgren ansvarar för utredningen där Ulrika Lindblad, Claes Ericsson och Johanna Lantz är sekreterare. Till utredningen har en expertgrupp inrättats med Malin Bolinder, Anna Dammert (utbildningsdepartementet), Carin Khakee, Anna Spinell (Kulturdepartementet), Lotta Brilioth Björnstad (Kulturrådet), Elin Persson (Finansdepartementet) samt Håkan Sandström (Skolverket). Utredningen vill få inspel och dialog med företrädare för landets musik- och kulturskolor. Samrådsseminarier kommer därför att hållas i Göteborg den 16 september, Umeå den 21 september och Stockholm den 22 september.

Nordisk kulturskolekonferens i Ålborg

FÖR FÖRSTA GÅNGEN sker nu en nordisk konferens med fokus på kulturskolan. Det är Danmark som tagit initiativet och sker inom ramen för det danska ordförandeskapet inom det nordiska samarbetet. På konferensen möts chefer, organisation, tjänstemän och politiker och syftet är att skapa en nordisk politik för kulturskolan. Finland har ordförandeskapet 2017 och en ny konferens kring kulturskolan planeras då i Finland. Konferensen sker i Ålborg den 24 till 25 september.

Tidningar samlade på webb

Samtliga nummer av Kulturskolan magasin och SMOCKAN finns nu publicerade på Kulturskolerådets webbplats: www.kulturskoleradet.se/verksamhet/kulturskolan-magasin

I artiklar från 1997 till 2015 finns artiklar om utvecklingsarbete, metoder och andra teman.

»NI KAN FÅ SVERIGE ATT HÄNGA IHOP BÄTTRE«

KULTURMINISTERN: JÄMLIK KULTURSKOLA
EN NATIONELL ANGELÄGENHET

– Det kan göra mig tokig att vi fortfarande lever i ett polariserat samhälle där grupper dras isär. Vi ska ha ett Sverige som hänger ihop.

I det projektet är barnkulturen en viktig faktor, menade kulturminister Alice Bah Kuhnke när hon öppnade en konferens om kultur för barn och unga.

text & foto Roland Cox

– **VI VUXNA KAN GÖRA** hela skillnaden, påminde hon det 80-tal företrädare för kulturmyndigheter, institutioner, lärosäten, kulturskolorna och andra som samlades i Rosenbad före sommaren för att diskutera strategier för barnkultur.

– Ni har alla hört berättelser om en vuxen som förändrar ett barns liv. Det kan vara en vaktmästare, en bibliotekarie eller skådespelare i en föreställning.

Själv minns Alice Bah Kuhnke hur lusten hon var på läsning, hur hon väntade på bokbussen varje tisdag och lånade så mycket att de fick hejda henne.

– Läsningen gav mig perspektiv på livet, hjälpte mig att drömma att allt är möjligt. Det är viktigt att vi tänker på att vi vuxna kan göra den skillnaden.

För det finns en växande klyfta i livsvillkor i Sverige idag, framhöll kulturministern.

– Jag blir frustrerad och förbannad över att vi lever i ett samhälle som dras isär allt mer, sa hon och nämnde rasismen som ett exempel.

När det gäller att dra ihop samhället är kulturen i synnerhet för barn och unga en viktig faktor, framhöll hon. Statsministern nämnde kultur i skolan och kulturskolan i regeringsförklaringen, vilket troligen aldrig skett förut.

Att Bah Kuhnke i år drar igång den första utredningen någonsin om kulturskolan är följdriktigt. Hon konstaterade att kommunerna har drivit musik- och kulturskolor i många år, men att det finns ett behov av en riksläkare.

– En mer jämlik och tillgänglig kulturskola är en nationell angelägenhet. Därför behövs en nationell strategi, sa kulturministern.

TILL UTREDARE HAR Monica Lindgren utsetts, professor i musikpedagogik vid Göteborgs universitet. Hon forskar just nu om El Sistema. Nu ska hon kartlägga hur kulturskolorna ser ut runt landet. Det är som bekant dramatiska skillnader både i avgifter och erbjudanden beroende på var i landet och i vilken stadsdel man råkar födas.

– Vi vet att många av er som sitter här kommer att vilja och också ges möjlighet att komma till tals, sa ministern vid konferensen.

I salen fanns företrädare för Dramaten, Operan, Regionteatern, Riksteatern, Skansen, Unga Klara, Kulturhuset, Arbetets Museum och många andra institutioner. Liksom myndigheter och organisationer som Svenska barnboksintitutet, Pascal, Riksantikvarieämbetet, Centrum

för barnkulturforskning, Kulturrådet och Sveriges kommuner och landsting. Även en del universitet och högskolor var där.

FLERA AKTÖRER FRAMTRÄDDE

också under halvdagen i Rosenbad, bland annat med exempel på hur man försökt bjuda in barn och ungdomar och göra dem aktivt delaktiga i olika kulturyttringar.

Ett av exemplen är Teklafestivalen, som hölls för första gången i april.

Det är ett sätt att locka tjejer mellan 11 och 18 till teknikstudier. Initiativet kom från artisten Robyn och Rättviseförmedlingens Lina Thomsgård. Projektledaren (och civilingenjören) Paulina Modlitba Söderlund fanns på plats för att berätta att 2000 tjejer ville vara med, att 200 valdes ut. De fick under en dag komma till tekniska högskolan i Stockholm och prova på robotprogrammering, digital musikproduktion, virtuell verklighet och annat där teknik och kultur kombineras.

Teklafestivalen sponsras av bland andra Spotify och Google och är tänkt att bli återkommande hos KTH.

Ett annat exempel:

Ylva Hällén, producent och programledare i SVT:s Barnkanalen, berättade om hur man försöker göra programmen relevanta genom att barnen får vara delaktiga. Programmet Superlördag planeras och spelas in i samarbete med de unga tittarna, vilket bland annat skapar en flödande brevväxling med förslag om vad som ska hända i teven närmast.

Hon visade en rörande sekvens från programmet. En skattjakt krävde hjälp från någon som kunde punktskrift. En flicka från Sandviken anmälde sig och fick vara med i programmet. Hon tolkade punkterna och hjälpte de seende att lösa gåtan.

Barnkulturdagen hos regeringen avslutades med en paneldebatt om hur barns tillgång till kultur kan förbättras. Där deltog bland andra Farnaz Arbabi från Unga Klara, Lotta Brilioth Biörnstad från Statens kulturråd och Torgny Sandgren från Sveriges Kulturskoleråd. ■

Håkan Sandh företrädde föreningen Pascal i talarstolen.

»En mer jämlik och tillgänglig kulturskola är en nationell angelägenhet«

Alice Bah Kuhnke

Torgny Sandgren från Kulturskolerådet hade intensivt snack med utredaren Anders Ekbäck, om skälet till att institutionerna inte tycks ha så mycket fokus på kulturskolan.

Anders Ekbäck hade på regeringens uppdrag utrett hur kulturinstitutioner jobbar för att nå barn och ungdomar.

– Jag blir tokig när jag tänker på att samhället blir allt mer polariserat. Vi ska ha ett Sverige som hänger ihop, och då är barns förutsättningar oerhört viktiga, sa kulturminister Alice Bah Kuhnke.

Sten Bunne, Susanna Cederqvist och Håkan Sandh från föreningen Pascal fanns på plats för att berätta om arbetet med att göra kulturskolorna tillgängliga för alla, även funktionsnedsatta.

Sara Lövestam är fascinerad av kreativitet och grammatik. Hon är läraren som skrivit fem romaner och en bok om verb. Den senaste romanen kom ut i våras och i somras gavs även en ungdomsbok ut. Men hon trodde faktiskt att hon skulle bli musiker efter åren i kommunala musikskolan.

text Jane af Sandeberg, foto Peter Knutsson

DET VAR FÖRST I VINTRAS Sara Lövestam vågade ta steget att vara författare på heltid, hon tog tjänstledig i sju månader från lärarjobbet. Men hon skriver inte bara utan föreläser också om språk, bloggar och regelbundet medverkar i Sveriges Radio som domare i Lantzkampen i P 1.

– Jag är en person som vill ha goda marginaler. Jag vill inte bara klara mig med nöd och näppe.

Var kommer ditt höga arbetstempo ifrån?

– Tja, jag försökte bli utgiven i tio år så när det väl hände såg jag till ta chansen. Jag har en framåtrörelse hela tiden. Visst har jag tålamod men bara om jag har ett nytt mål.

Hon saknade dock snart att undervisa och nu i höst undervisar hon därför två kvällar i veckan. Det är både ämnet, svenska, och att bygga elevernas förtroendet samt att arbeta för att skapa en tillåtande atmosfär i klassrummet. Men att på något likande vis bygga en relation till läsarna när hon skriver kan hon inte:

– Jag kan inte fokusera på läsaren när jag skriver utan skriver för att roa och beröra mig själv. Jag skriver de böcker som jag skulle vilja läsa själv. Sedan kan jag bara hoppas att fler är funtade som jag.

SÅ LÄNGE HON MINNS har hon skrivit och den första skrivboken fick hon vid fyra års ålder:

– I min familj var det också mycket tillåtande kring att skapa själv. Pappa hittade på godnattsagor och skrev sånger om vad vi gjorde, säger

Sara och berättar att båda föräldrarna är pedagoger.

Men det var alltså musiker hon trodde att hon skulle bli. Hon spelade piano i sex år på kommunala musikskolan och fortsatte sedan på musikgymnasiet Rytmus. Hon beskriver mötet med pianoläraren som en unik relation, om än inte förtrolig. Mötet hon upplevde, en lärare – en elev, var något helt annat än i övriga skolan:

– Jag hade också samma pianolärare hela tiden och det gör ju att man lättare blir sedd. Jag som annars var en i mängden i skolan, jag var tyst och gjorde inget väsen av mig. Jag försökte bara hitta mig själv.

Av en slump blev hon sedan själv lärare och ser tydligt utmaningen för pedagoger att öppna elevernas kreativitet, oavsett ålder. Hennes egna elever på SFI brukar vara mellan 18–65 år.

– Ett tips, när det gäller språkundervisning, är att inte bara ta färdiga så kallade lucktexter, där eleverna ska fylla i det saknade ordet. Gör egna lucktexter med förslag och uppmuntra sedan elevernas alla olika svar.

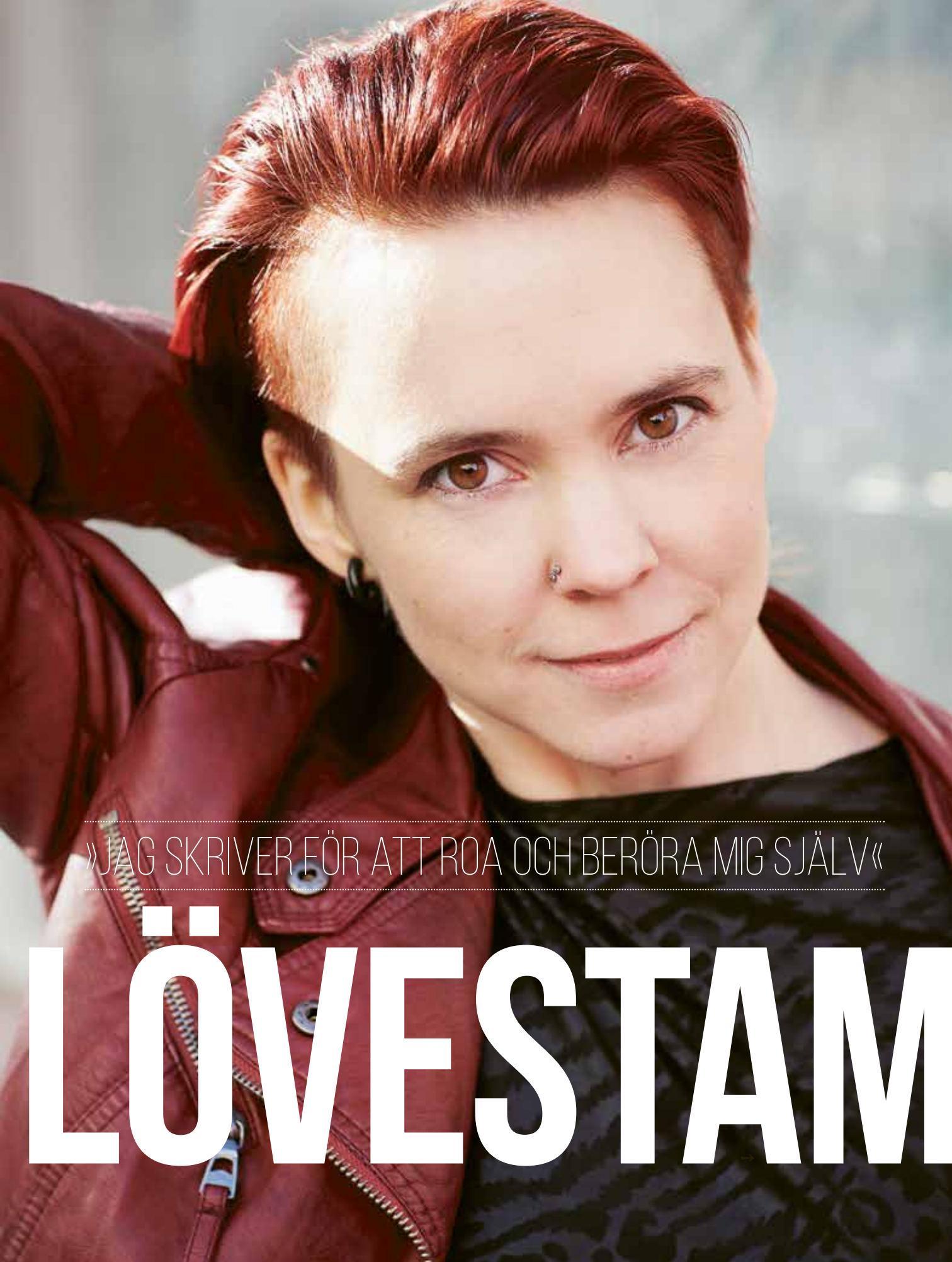
– När jag har skrivgrupper i skolan märker jag stor skillnad på elevernas kreativitet om jag som lärare väljer att ge fantasifulla exempel på hur man kan tolka en uppgift. Om det blir stopp i gruppen spårar jag fritt olika möjligheter. Då visar jag att det finns många spår. Alla har kreativitet men den kan sitta långt inne och vara hårt omgärdad och kan behöva lite hjälp för att komma ut.

HON MENAR ATT lärarens roll är helt unik. Nästan ingen annan yrkesgrupp har möjlighet att få se en annan människas kreativitet.

– Det är bland det bästa i jobbet och det jag saknar mest när jag inte är i skolan.

Hon går i gång både på kreativitet och – →

SARA

»JAG SKRIVER FÖR ATT ROA OCH BERÖRA MIG SJÄLV«

■ ■
LÖVESTAM

grammatik. Det senare intresset kom också tidigt och gjorde att hon skrev boken *Grejen med verb* som kom ut i fjol.

Det var musiken inklusive det disciplinerade övandet på pianot som tog henne igenom de svåra, osäkra tonåren:

– Jag fick ur mig något när jag övande. Jag tänkte också mycket på det där långsiktiga, att om jag spelar i stället för att bara ligga på soffan så blir jag i alla fall bra på att spela. Jag känner ju att jag kunde välja.

När hon spelat klart gick hon oftast ner på sitt rum och skrev och inser idag att hon tränade lika mycket på att skriva som att spela piano. Ändå tog det alltså tio år från det första refuserade manuset tills hon blev utgiven.

– Jag behövde lära mig romanens dramaturgi. Språket hade jag.

Idag har hon också lärt sig att göra en tydligare disposition för varje bok och skriver sedan boken rakt igenom från början till slut samtidigt som hon redigerar.

– Kanske sparar det tid, men framförallt gillar jag inte att redigera i efterhand. På det här sättet gör jag det parallellt när jag skriver.

Vad är svårast med att skriva böcker?

– I dagens samhälle är vi så vana vid omedelbara reaktioner på om du skrivit ett inlägg på Facebook eller ett blogginlägg. När jag skrivit ett kapitel i min bok får jag inga reaktioner förrän jag är klar med hela boken, säger Sara.

– Just detta gör det svårt att tro på sin bok. Jag läser om och om igen mina texter och till slut betyder de ingenting för mig. När jag skrivit sista ordet tappar jag ofta tilltron till min historia. Vid varje boksläpp undrar jag om det är något att ha. Förläggaren får plocka upp mig.

Men hon förklarar i nästa andetag att det i detta tvivel också finns en stark drivkraft, nämligen att hon tänker att nästa bok, den ska bli bättre.

Tar du in recensioner som är bra, trots att du själv är så »färdig« med en bok?

– Ja, de går in. Jag tänker att om en recensent tycker att den här boken var bra, då kommer kanske nästa också att gå hem.

Så börjar Sara Lövestam resonera om sina läsare, som är viktigare än recensenterna:

– Jag har en del hardcore-fans. De som läser allt jag skriver, går på alla föreläsningar och

kommenterar på Facebook och på bloggarna jag skriver. De betyder massor för mig.

Hennes vardag är disciplinerad, hon vet att det inte går att vänta på inspiration.

– Alla dagar är inte lika men ganska inrutade, ibland sätter jag upp ett mål på antal tecken jag ska skriva varje dag. Men det beror mycket på hur veckan ser ut i övrigt. Jag behöver svara på mejl, administrera mitt företag, ha möten, kanske föreläsa. Jag bloggar också.

Men ingen dag går utan arbete i någon form:

– Jag försöker få helgen fri men även det kan vara svårt ibland. Min sambo brukar påminna mig om allt jag gör när jag klagar på att jag inte gjort något. Men det är som att jag inte tycker att jag verkligen »gör« något om jag inte skriver.

– Det kan bli mellan 2 000 och 10 000 tecken per dag. 10 000

tecken är en bra dag, då är jag nöjd.

När hon ska ladda batterierna blir det gärna andra kreativa saker, som att sy, måla eller spela piano. ■

Jag läser om och om igen mina texter och till slut betyder de ingenting för mig.

SARA LÖVESTAM

34 år

Sfi-ärare, i svenska och svenska som andraspråk, författare, krönikör, bloggare, föreläsare och radiopratare.

Böcker: *Udda* (2009) – det vinnande bidraget i Bok-SM 2009.

I havet finns så många stora fiskar (2011)

Tillbaka till henne (2012)

Hjärta av jazz (2013)

Grejen med verb (2014)

Sanning med modifikation (mars 2015)

Som eld (ungdomsbok sommaren 2015)

Samtliga utgivna på Piratförlaget.

Flicka försvunnen, den lättlästa versionen av *Sanning med modifikation* (mars 2015) på LL-förlaget

Sara Lövestam, lärare och författare, skriver sina böcker från början till slut och redigerar samtidigt.

– Kanske spar jag tid men framförallt gillar jag inte att redigera i efterhand.

TRYGGHET OCH DELAKTIGHET

GEMENSKAPANDE FADDERSKAP

Alla har vi minnen av den första dagen på ett nytt jobb eller en ny skola. Förväntan, men kanske också nervositet och en klump i magen. »Vilka kan jag prata med här, lyssnar någon på vad jag har att säga?« kan vara frågor som snurrar runt i huvudet när vi kämpar för att finna oss till rätta. Något som kan underlätta kan vara att vi har någon som tar hand om oss i den nya skolan eller på det nya kontoret.

text Per Nyström, foto David Berjlund

SOM ETT LED i Kulturskolerådets treåriga projekt »Om vi fick bestämma« har man nu vid Mölndal kulturskola inlett ett försök med att införa ett fadderskapssystem, där äldre elever tar hand om de yngre och visar dem hur verksamheten på skolan kan gå till. Allt för att få de yngre eleverna att känna sig trygga – och samtidigt få dem att inse att deras åsikter och tankar faktiskt har någon betydelse.

– När jag bara hade en lektion i veckan var det enda jag visste att jag hade en lärare som undervisade mig. Jag visste ingenting om det sociala på kulturskolan.

Orden kommer från 17-åriga Filip Vester, som började spela piano vid Mölndals kul-

turskola när han gick i sjunde klass. Han berättar att han under sina första år som elev på skolan visserligen hade en trevlig lärare och att han trivdes med sin undervisning, men att han vid den tiden inte insåg att kulturskolan kunde handla om så mycket mer än att enbart lära sig att spela ett instrument. En vändpunkt kom när han efter två år tog en fördjupningskurs i piano. I denna kurs ingick även ensemblespel tillsammans med andra elever som spelade andra instrument.

– Det var i samband med ensemblespelet som tankar på att elever kan ha delaktighet började formas för mig, säger Filip, som idag går det andra året på gymnasiet samtidigt

som han fortfarande tar såväl piano- som sånglektioner vid kulturskolan.

Filip sätter fingret på något viktigt när han betonar hur viktigt det sociala samspelet är för att över huvud taget komma till insikt om att man som elev faktiskt kan förändra verksamheten och nå inflytande vid skolan. Och då inte bara samspelet mellan lärare och elev, utan även det elever emellan.

NÄR KULTURSKOLERÅDET förra året arrangerade en temahelg med fokus på elevinflytande följde Filip med som elevrepresentant för Mölndals kulturskola. Bakgrunden till helgseminariumet var projektet »Om vi fick bestämma« som avslutas i år. Ett av detta projekts största utmaningar har varit att hitta strategier för att få elevinflytandet att leva vidare i kulturskolorna även efter det att projektet har avslutats.

Under helgen i Stockholm dryftade lärare, pedagoger, skolchefer och elever från kulturskolor från hela landet idéer för hur man på det mest effektiva sättet kan få elevinflytandet att bli en naturlig del av den dagliga skolverksamheten. Det var under ett av dessa gruppsamtal som Filip lade fram idén om att införa ett speciellt fadderskapssystem på kulturskolorna.

– Jag tror att det är lättare att nå inflytande om man har en fadder eftersom de äldre har lite mer koll på vad som händer i kulturskolan. Det kan till exempel handla om att man får följa med på de äldres lektioner, säger Filip.

TANKEN ÄR ATT de yngre eleverna får en fadder när de börjar i skolan och därmed redan från start kommer in i en kultur där det är högt i tak och där

Filip Vester har tagit initiativ till ett fadderskapssystem vid Mölndals kulturskola.

de äldre eleverna lyssnar på de yngres åsikter. Faddrarna fungerar både som en slags förebilder och som en bro mellan de yngre eleverna och lärarna.

– Om man kommer som ny elev till kulturskolan och kanske inte vågar fråga om allt så tror jag att det är bra att man lär känna en äldre elev. Om man inte vågar prata med läraren så kan man gå via eleven. Yngre elever känner sig nog lite tryggare i det.

Filip understryker att faderskapet hos de äldre måste vara frivilligt och att social kompetens väger tyngre än musikalisk ekvilibrist för de elever som väljer att ta på sig rollen som faddrar.

– Som fadder är det är viktigare att vara social än att vara en skicklig musiker. Man ska vara snäll och öppen och känna att man kan umgås med yngre elever utan att det framstår som löjligt.

FILIPS IDÉER fick stor genomslagskraft under seminariet i Stockholm. Stärkt av peppen har han nu tagit idén vidare till kulturskolechefen i Mölndal, Andrine Bendixen-Mangs. Även hon ställer sig mycket positiv till idén om fadderskap inom kulturskolan.

– De äldre eleverna blir ofta förebilder för de yngre och det blir en trygghet om yngre barn har möjlighet att få kontakt med någon äldre elev som de känner igen, säger hon.

Andrine Bendixen-Mangs tror också att de äldre elever som är aktiva inom elevråd och andra skolaktiviteter kan få de yngre eleverna att engagera sig genom sin blotta närvaro.

Nu har Filip Vester och Andrine Bendixen-Mangs tagit idén om fadderskap vidare och enats om att införa ett system vid Mölndal som går ut på att ett antal äldre elever på ➔

kulturskolan blir faddrar åt flera yngre elever. Det rör sig alltså om en slags »ensemble-faddrar« snarare än att varje enskild elev får en egen personlig fadder.

– Alla i den yngre ensemblen lär känna en äldre fadder som då också kan fungera som en förebild för dem, säger Andrine Bendixen-Mangs.

ÄVEN OM IDÉN med fadderskap elever emellan är ny för Mölndals kulturskola så bedrivs det just nu en annan typ av fadderskap på skolan. Sedan ett tag tillbaka ingår skolan nämligen i ett ömsesidigt fadderskapssamarbete med Bohuslän Big Band (BBB).

– Ömsesidigt fadderskap handlar om att gemensamt hjälpa varandra inom den verksamhet vi har. Verksamheten inom kulturskolan behöver ha kontakt med professionellt kulturutövande utanför våra väggar. Men det är inte bara kulturskolan som gynnas av fadderskapet, även det omvända gäller, menar Andreas Hammarlund, trombon- och tubapedagog vid Mölndals kulturskola.

Under det SMOK-seminarium som hölls i Stockholm i

höstas berättade Andreas, som också är utvecklingsledare vid Mölndals kulturskola, om en lite annorlunda metod för att få elevinflytandet vid skolan att öka. Han har nämligen tagit initiativ till ett försök som går ut på att man filmar lektionerna mellan lärare och elev och sedan analyserar vad det är man faktiskt ser. Resultatet har varit slående.

– Ibland tror vi att vi har delaktighet när vi i själva verket inte har det. Andra gånger när vi tittar på vad vi har filmat märker vi vilket skönt samspel det är mellan lärare och elev. Det vi har insett genom att titta på de filmade lektionerna är hur viktigt det är att bygga upp relationen mellan lärare och elev.

EN GRUNDFÖRUTSÄTTNING för att något elevinflytande överhuvudtaget ska vara möjligt verkar alltså vara att man låter den personliga relationen mellan lärare och elev växa.

– Vi är övertygade om att relationen borgar väldigt mycket hur delaktigheten tar sig uttryck. Någonstans växer de i symbios med varandra.

Enligt samma princip kan också kulturskolans elever

Andreas Hammarlund tror att ett system med faddrar kan vara gynnsamt för utvecklingen på såväl det musikaliska som det mänskliga planet.

växa genom fadderskapssamarbetet med Bohuslän Big Band, menar Andreas Hammarlund. Under den tid som samarbetet har pågått har elever från kulturskolan fått spela tillsammans med professionella musiker från storbandet vid ett flertal tillfällen, bland annat under ett nationaldagsfirande, då även en barnkör deltog.

– Tanken är att det ska bli alltmer naturligt att lyssna på de repetitioner Bohuslän Big Band har. Vi vill att våra elever ska kunna lyssna och se hur den professionella verksamheten går till.

ANDREAS UNDERSTRYCKER att storbandet, vars konstnärliga ledare är den nationellt erkände trombonisten Nisse Landgren, har minst lika mycket att vinna på fadderskapet som eleverna.

– Bohuslän Big Band har tagit en väldigt aktiv del i att vilja ha detta samarbete. Det handlar ju mycket om att få kontakt med de ungdomar som så småningom kommer att ta över storbandets verksamhet. Då är det här systemet ett bra sätt att utveckla den kontakten.

På sätt och vis kan man säga att cirkeln sluts när nu Mölndals kulturskola inför ett eget internt fadderskapssystem. Några av de elever som har storbandsmedlemmar till faddrar blir nu själva faddrar och förebilder till de yngre eleverna på skolan.

Andreas Hammarlund berömmar Filip Vesters initiativ till att införa ett system med faddrar även på elevnivå i Mölndal.

– Jag tror att ett sådant system är jättebra. Att de yngre får träffa de äldre som förebilder tror jag kan vara väldigt gynnsamt för utvecklingen, både på det musikaliska och det mänskliga planet! ■

William Gradin, bas
och Shanker Prem
slagverk, har lektion
tillsammans.

KULTURSKOLA PÅ OLIKA VILLKOR

LANDET RUNT

Offentligt finansierade kulturskolor finns i nästan alla Sveriges kommuner. Vanligast är kommunen själv driver verksamheten men i några kommuner är det andra utförare. Uppdrag, villkoren och verksamheterna skiftar. Ingen kulturskola är den andre lik. Kulturskolan Magasin tar en närmare titt på Nordanstig och Hudiksvall!

text & foto Karin Kämsby

EN JÄMFÖRELSE mellan studieförbundsdrivna Nordanstigs kulturverkstad och Hudiksvalls kommunala kulturskola visar på dramatiska skillnader.

– Jämfört med andra kokar vi soppa på en spik, säger Lars Elverovski, platsansvarig för Bilda som driver Nordanstigs kulturverkstad.

Han är med i ett nätverk för kulturskolechefer i Gävleborgs län och kan jämföra.

– En stor skillnad är budgeten. Översatte vi villkoren för kulturskolan i Hudiksvall till Nordanstig skulle vi ha en budget på flera miljoner i stället för 700 000 kronor om året.

Projektet Nordanstigs kulturverkstad har funnits i snart sex år. Projektet behandlades i kommunstyrelsen i maj.

Ett beslut togs om att

genomföra en direktupphandling av frivillig musikverksamhet. Det är tillåtet att direktupphandla offentlig verksamhet om avtalets värde inte överskrider 505 800 kronor, enligt Lagen om offentlig upphandling.

Uppdraget gick till studieförbundet Bilda som kan fortsätta driva Musikverkstan i Nordanstig ännu ett läsår.

MUSIKVERKSTAN får 500 000 kronor om året från kommunen, har ett 100-tal elever och en deltagaravgift på 600 kronor per termin. Den får även statsbidrag eftersom verksamheten bedrivs som folkbildning i studiecirkelform. Den offentliga insynen i verksamheten består av en verksamhetsberättelse och en verksamhetsplan som

lämnas in till kommunen. Huru stort statsbidraget är framgår inte av verksamhetsberättelsen, inte heller hur stor företagssponsringen är.

Musikverkstan har till skillnad från Hudiksvalls kommunala musikskola inga egna lokaler, utan bedriver en ambulerande verksamhet. Lektionerna äger rum i skolor eller fritidslokaler i kommundelarna Bergsjö, Gnarp, Hassela och Stocka samt i Bergsjö Dansstudio.

– Tidigare har vi fått medel för en termin i taget. Vi har haft möten med ansvariga

»Vi har haft möten med ansvariga politiker och försökt få mer långsiktigt avtal. De har svarat med att de kan gå ut med en offentlig upphandling av musikskoleverksamheten.«

Lars Elverovski

politiker och försökt få mer långsiktiga avtal. De har svarat med att de kan gå ut med

en offentlig upphandling av musikskoleverksamheten, säger Lars Elverovski.

Vad gör ni om anslagets dras bort?

– Vi fortsätter ändå men begränsar utbudet och cen-

trerar undervisningen till en ort, säger Lars Elverovski, som själv undervisar i slagverk.

UNDERVISNING i studiecirkelform innebär undervisning i grupp. För närvarande har kulturverkstan undervisning i drama, gitarr och bas, fiol, piano, slagverk samt dans. Hösten 2015 tillkommer cello. Elever som är skrivna i Nordanstig och vill spela instrument som inte finns i kulturverkstans utbud, till exempel cello, kan få göra det i Hudiksvall om de betalar 2 500 kr per termin.

Jämfört med kommunalt drivna Hudiksvalls kulturskola har kulturverkstan mindre pengar till personalens kompetensutveckling. Lärarna har inte samma möjligheter att träffa kollegor.

– Instrumentlärare i på kul-

Lars Elverovski
spelar tillsammans
med William Gradin.

Fakta

I nr 6 2012 berättade Kultursmockan om Nordanstigs musikverkstad (numera kulturverkstad). Nordanstigs kommunala musikskola lades ner våren 2009. Den kostade då 1,7 miljoner kronor per år, hade knappt 200 elever och fem lärartjänster på fyra årsarbeten. Avgiften var 360 kronor per termin. Efter nedläggningen startades Nordanstigs kulturverkstad: www.noku.se/

Hudiksvalls kulturskola: www.hudiksvall.se/Barn--familj/Kulturskola/

Det finns kulturskolor i 283 av Sveriges 290 kommuner. Nio av dessa kulturskolor drivs av en privat huvudman, till exempel ett studieförbund. I ytterligare sju kommuner samverkar privat och kommunal kulturskoleverksamhet.

Alma Karlsson var med i den grupp dansare från Bergsjö Dansstudio som vann Skapa Dans i Gävleborg förra året.

turskolan i Hudiksvall kan åka ut och undervisa i klasserna. Det kan inte vi göra.

– Samtidigt finns det mycket positivt i den form vi jobbar i. Lärarna tycker att det är bra att ha så stor frihet. I och med vi har små tjänster blir det inga stora elevantal vilket ger ett nära samarbete med de elever vi har, säger Lars Elverovski.

ETT PROJEKT MED distansundervisning via fiberkabel sjösätts

i vår. Fiber Optic Valley i Hudiksvall sponsrar arbetsstationer och höghastighetsförbindelse mellan Bergsjö och Hassela.

– Fördrojningen är på 5 milisekunder så det går att spela ihop utan att den märks, säger Lars Elverovski.

Sedan något år tillbaka finns dans med i kulturverkstans utbud tack vare ett samarbete med Bergsjö Dansstudio. Det är en ideell förening som drivs på fritiden av några unga tjejer i Bergsjö. Samarbetet resulterar i gemensamma föreställningar med musik, dans och teater. Dansarna får då dansa till levande musik.

FÖRENINGEN HAR EGNA lokaler i en nedlagd skola i Bergsjö och får aktivitetsstöd och hyresbidrag från kommunen. En dansmatta har köpts in med hjälp av Iggesunds sociala fond och pengar till speglar har Nordanstigs ungdomsinitiativ bidragit med. (Kvar på önskelistan finns en balettstång.)

– Vi drivs av vilja och glädjen i dansen. Jag började dansa som liten, först på kulturskolan och sedan på Danceworld i Sundsvall, säger föreningens ordförande Tova Engberg.

Hon har en tvåårig yrkes-
högskoleutbildning till kultur-

kommunikatör med dansinriktning. Förra året vann en grupp från Bergsjö dansstudio Skapa Dans-tävlingen i Gävleborg och fick åka till Kiruna på final.

– Vi försöker åka till dansak-

tiviteter och tar hit danspedagoger för att se hur de jobbar. Målet är att vi ska bjuda in någon utifrån varje år, säger Tova Engberg.

Dansstudions utbud består av streetdance, modern dans, barndans samt balett för barn. (En balettlärare är inflyttad från Stockholm.) Samarbetet med Bilda innebär att danslärarna får cirkelledararvode för de dansklasser som går i kulturverkstans regi.

ELISABETH HELLZÉN är kulturskollechef i Hudiksvall och driver en kulturskola med helt andra resurser än Nordanstigs kulturverkstad. Skolan undervisar i instrument, ensemble, teater/drama, dans och bild. Kulturskolans lärare kan ha lektioner i estetiska ämnen i vanliga skolan tillsammans med ordinarie lärare.

Skolcheferna i Hudiksvall har beslutat att all frivillig verksamhet ska ligga utanför skoltid. Eftersom kulturskolan är en frivillig kommunal verksamhet får kulturskolans elever inte får gå ifrån sina ordinarie lektioner för att ha till exempel en pianolektion.

– Det är inte så lätt för barn ute på landsbygden att ta sig till kulturskolan, så det är synd att de inte får spela på skoltid. Det är värdefullt för barn att få spela, säger Elisabeth Hellzén.

Offentlighetsprincip och meddelarskydd gäller inom den kommunala verksamheten men inte i den studieförbundsdrivna. Lärarförbundet organiserar lärare både i skolor och i studieförbund och anser att lärare har ett samhällsuppdrag.

– De måste ha frihet att påtala missförhållanden, säger Ulla Persson, ombudsman på lärarförbundet.

Utöver inskränkt yttrandefrihet har privatanställda lojalitetsplikt mot arbetsgivaren. Om en privat arbetsgivare ifrågasätter den privatanställdes lärarens lojalitet uppmanar lärarförbundet medlemmen att omedelbart kontakta facket. ■

»Först var jag inte alls taggad, eftersom jag verkligen aldrig tyckt det var kul att måla och jag har varit så dålig. Jag trodde att jag skulle paja för alla andra. Men så har det inte varit, tvärtom.«

text Johanna Langhorst, foto Olle Halvars Franzen

UNGA KONSTNÄRER I ARBETE

SOMMARJOBBARE SATTE FÄRG PÅ SIN OMGIVNING

– JAG BEHÖVER NY FÄRG.

Eliman, 16, tittar bekymrat ner i sitt eget ansikte på spånplattan på golvet. Han har tagit fel nyans på färgen och är inte alls nöjd med sitt självporträtt.

– Jag skulle måla med den här färgen här men den jag hade börjat med var mörkare. Nu måste jag vänta tills det torkat så att jag kan måla över.

Mediepedagogen Ida studerar skiftningarna i färgen och håller med, men hon är inte orolig. Att göra misstag ingår i konstnärliga processer.

– Det är bara att göra om. Låt tejpen sitta och måla om. Men gör det ljuslila över läpparna där och

kanske lite runt näsan.

Eliman är tveksam.

– Vi ska hänga upp dom här porträtten, men jag vill inte göra det. Det är fult. Den ser helt misslyckad ut. Det ska sitta på en parklek.

– Alla tycker den är snygg utom du, invänder pedagogen.

– Ni säger så för att ni vill vara snälla.

– Nej. Du kommer förstå det så småningom.

Strax intill arbetar Amin, 16, med sitt porträtt. Han ser fram emot att deras konst ska bli offentlig. →

Glody bredvid
sitt eget själv-
porträtt.

– Vi ska hänga upp dem som fönsterluckor på en parklek. När man öppnar luckorna kommer man att se dem utifrån. När de är stängda kommer man att se dem inne i huset.

Det råder full aktivitet i Bagishuset. Golven är täckta av konst i vardande och femton tonåringar arbetar fokuserat med sina målningar. Just nu gör de självporträtt som så småningom ska pryda fönstren på parkleken Skyfallet, senare ska de även göra större gemensamma målningar som ska representera Björkhagen som plats..

De flesta av ungdomarna har inte aktivt valt att få sommarjobba med konst utan blev tilldelade jobbet slumpmässigt. Det är bra, tycker Linn, 16.

– Jag hade aldrig hört talas om att det fanns ett sådant jobb. Det är väldigt roligt för att vara ett kommunalt sommarjobb. Det är bra att alla har lika stor chans att få ett sådant sommarjobb oavsett vad man kan sen tidigare. Här har man chansen att lyckas lika bra som vem som helst, för de tekniker vi använder är enkla att lära sig och det blir väldigt snyggt fast det inte är så jättesvårt. Det hjälper en dessutom att tänka mer kreativt över huvudtaget.

FREDRIK, 16, SÄGER ATT HAN blev förvånad över att han kunde måla överhuvudtaget.

– Jag har aldrig kunnat måla. Jag tänkte att jag inte passade alls för det här jobbet men sen har det funkade bra. Det är bara fördelar som har kommit av det här jobbet. Först var jag inte alls taggad, eftersom jag verkligen aldrig tyckt det var kul att måla och jag har varit så dålig. Jag trodde att jag skulle paja för alla andra. Men så

har det inte varit, tvärtom. Dom har lagt upp det bra, man behöver inte kunna måla innan för att kunna göra uppgiften.

Olle Halvars är en av de tre pedagogerna i projektet, han är anställd på Unga Berättar i Kulturskolan Stockholm. Han berättar om arbetet med att låta unga som tidigare inte sysslat med konst få lära sig mer om design och konstnärliga uttryck. För många av sommarjobbarna är detta första gången de känner sig nöjda med sitt eget uttryck.

– Det är viktigt att de gör sin egen grej, men de behöver samtidigt mycket stöd. Man får gå stegvis, först har de fått arbeta i Ipads med skisser. Många säger att de inte kan rita, så först måste man övervinna det. Nästa steg är att förstora upp skissen och börja måla, det säger de också att de inte kan. Sedan förstorar vi upp porträttet en gång till och då är de redo att skapa på allvar. Det är som att gå i en trappa, ett steg i taget. Hittills har det funkade hur bra som helst. De flesta frågor de ställer handlar om bekräftelse, är jag på rätt spår? Då säger man bara ja, och så kör de vidare.

Olle beskriver hur ungdomarna efter ett tag, när de fått se sina egna och varandras bilder utvecklas i flera omgångar, vågar gå närmare sig själva och berätta något personligt med sina bilder istället för något allmänt som inte betyder så mycket för dem. Han säger att det är betydelsefullt att det är ett riktigt jobb som ungdomarna gör. I början av perioden besöker gruppen Liljevalchs konsthall och ledarna visar exempel på egna professionella projekt, för att sommar-

Alla sommarjobbare samlade och klara med målandet av Skyfallet i Björkhagen.

jobbarna ska förstå att man kan försörja sig som konstnär, att det är ett riktigt arbete.

– För det här är ingen fritidssysselsättning det är ett jobb. Även om ditt konstnärliga uttryck bara är ditt, så måste du hålla tiderna och lära dig teknikerna.

FREDRIK, 16, TYCKER ATT det känns bra att på det här sättet kunna visa att han åstadkommit någonting i sommar.

– Jag bor i Bagarmossen och har kompisar i Björkhagen och det är kul att kunna gå runt i området och se att det där har jag gjort. Att vi arbetar i området där vi bor. Det är en rolig grej att man kan man känna sig stolt över det man har gjort.

Att sommarjobbarna får arbeta i sitt eget område är viktigt, det märks. Aisha skulle helst vilja arbeta ännu mer lokalt.

– Jag tycker några av våra porträtt ska hänga i Parkleken i Bagis för vi är ju härifrån. Vi ska ju representera Bagis.

Men resultatet av den här periodens arbete kommer att förgylla Björkhagen. Nästa period blir det Bagarmossen som ska prydas och några verk kommer att vara mobila och visas på flera andra platser vid olika tillfällen.

Moa Lindunger är ungdomsledare i Skarpnäck och en av initiativtagarna till just det här sommarjobbprojektet. Hon påpekar att vi som samhälle alltför lättvindigt pratar om »dagens unga« istället för med dem vilket leder till mycket fördomar. Unga i grupp upplevs ofta som problematiskt och otryggt. Bara genom att de existerar, i grupp, på en offentlig plats tycks vara ett problem. Även ungas konstnärliga uttryck ses ofta med skepsis.

– Graffiti är fortfarande ett känsligt ämne för många. Vi vill nyansera och visa goda exempel. Därför får ungdomarna måla på spånskivor och deras konst får pryda våra egna verksamheter – som en mjukstart för tveksamma vuxna. Vi vill visa att unga kan tillföra mycket och att deras utsmyckning av det offentliga rummet är något bra och fint.

I ÅR ÄR DET FJÄRDE ÅRET som Kulturskolan arbetar med sommarjobbare och konst. I år är det i Skarpnäck och Tensta jobben finns. Tanken denna gång är en långsiktig satsning på samarbete med stadsdelarna och verksamheter som redan finns där. Samarbetet ska både locka nya deltagare till Kulturskolans verksamheter och stärka stadsde-

»Jag tycker några av våra porträtt ska hänga i Parkleken i Bagis för vi är ju härifrån. Vi ska ju representera Bagis.«

Aisha

larnas arbete med unga. Politiken, både nationellt och lokalt pekar mot att kulturen ska in i det sociala arbetet, utifrån tanken om social hållbarhet. Kulturskolan har fått uppdraget att satsa på ytterstaden och har fått extra resurser till just detta.

Simon Strömberg, verksamhetsledare på Unga Berättar i Kulturskolan, menar att det lokala arbetet på plats har flera positiva funktioner. Det stärker ungas delaktighet i samhället och skänker dem ett naturligt utrymme i det offentliga rummet, samtidigt som det skapar

intresse och möjligheter för unga att få en relation till konst och till konstnärliga uttryck. Dessutom stärker det tryggheten i området, både för unga och äldre.

Simon tror att det krävs nya metoder för att Kulturskolan ska kunna leva vidare, framför allt i förorterna.

– Har man inte traditionen att gå kurser med sig hemifrån kan det vara svårt att hitta till Kulturskolan. Det behövs metoder för att möta unga där de befinner sig.

DEN HÄR TYPEN av sommarjobb, att arbeta med kultur i skolan, på biblioteken och på fritidsgårdar är bra sätt nå unga som inte söker upp Kulturskolan. Att låta ung konst synas i det offentliga rummet fungerar mycket bättre än affischer eller posters när det gäller att locka nya deltagare.

Amin, 16, säger att det tog en vecka innan han började komma in i arbetet här i Bagishuset.

– Det var ju inte vad jag förväntade mig, men det var ju roligt. Man är ju inte bäst på att måla, men det blir ändå något av det. Mitt första sommarjobb var att åka till Dalarna som ungdomsledare. Sedan fick jag välja på att plocka skräp och att göra det här. Förra året plockade jag skräp och man vill ju testa att göra något nytt.

Eliman, 16 håller med.

– Jag fick också plocka skräp i Flatenbadet förra året. Det var inte roligt. Att måla är inte heller min typ, men det är bättre än att plocka skräp. Man lär sig tekniker och man lär sig att vara lugn.

Olle ser arbetet i Bagishuset som en långsiktig satsning, han poängterar hur viktigt det är att kommun och institutioner arbetar seriöst och långsiktigt med unga i förorten.

– Vi kan inte bara komma hit och göra något jippo och sen försvinna. När vi kommer hit så väcker vi någonting. Många av dem som jobbar här vet inte alls vad det handlar om från början, men när de väl kommit igång väcks ett genuint intresse. ■

Avs:
Kulturskolerådet
Hornsgatan 103
117 28 Stockholm

Posten
**Klimat-
ekonomisk**
Posttidning

**4SOUND ÄR SVERIGES LEDANDE MUSIKKEDJA
MED 19 BUTIKER FRÅN UMEÅ I NORR TILL MALMÖ
I SÖDER.**

**PERSONLIG SERVICE FÖR DIG SOM JOBBAR MED
UTBILDNING OCH INSTITUTION.**

Vi erbjuder

- **Personlig service**
- **Kostnadsfri behovsanalys och offerering**
- **Marknadsledande varumärken**
- **Europaanpassande priser**
- **Snabba och trygga leveranser**

Pär Arvidsson

Patric Silén

Kontakta oss på **skola@4sound.se**
eller tel. 0770 - 11 05 00 så hjälper
vi dig vidare.

4SOUND

WWW.4SOUND.SE